

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Jana Passera a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **M. W.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 11. 2008, čj. MV-14180-406/OAM-2008, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2012, čj. 6 Ca 22/2009 - 25,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalobci **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1.] Žalovaný napadeným rozhodnutím uložil žalobci podle § 123 odst. 6 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), povinnost uhradit náklady správního vyhoštění ve výši 40 111 Kč do 15 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí.

II.

[2.] Žalobce s rozhodnutím žalovaného nesouhlasil a brojil proti němu žalobou u Městského soudu v Praze. Ten rozsudkem ze dne 31. 8. 2012, čj. 6 Ca 22/2009 – 25, napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně žalovanému uložil, aby zaplatil žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 2000 Kč.

III.

[3.] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) proti rozsudku městského soudu brojí kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

[4.] Podle stěžovatele městský soud vycházel z rozsudku Nejvyššího správního soudu čj. 3 As 7/2009 - 49, podle kterého správní orgán není oprávněn ukládat cizinci povinnost uhradit náklady spojené se správním vyhoštěním nad rámec zajištěných peněžních prostředků. Stěžovatel tvrdí, že městský soud i Nejvyšší správní soud v rozsudcích nesprávně vyložil § 123 odst. 6 zákona o pobytu cizinců, ve znění platném v době rozhodování. Podle § 123 odst. 6 zákona o pobytu cizinců: „*nejdou-li náklady spojené se správním vyhoštěním cizince uhrazeny z jistoty nebo z peněžních prostředků cizince, stanoví policie nebo ministerstvo rozhodnutím, kdo a v jaké výši je povinen tyto náklady nebo jejich část uhradit*“. Z tohoto ustanovení podle stěžovatele nevyplývá, že by správní orgán nemohl požadovat uhrazení nákladů správního vyhoštění po cizinci, který svým protizákonným jednáním způsobil zmíněné náklady.

[5.] Tvrzení městského soudu a Nejvyššího správního soudu (např. v rozsudku čj. 3 As 7/2009 – 49 a rozsudku čj. 1 As 36/2009 - 88), že správní orgán má právo uložit cizinci povinnost hradit náklady správního vyhoštění pouze do výše částky, která odpovídá jeho zajištěným prostředkům, nemá podle stěžovatele oporu v zákoně o pobytu cizinců či jiném zákoně; tento závěr je také podle stěžovatele v příkrém rozporu s úmyslem zákonodárce, podle kterého by měl cizinec hradit náklady vyhoštění ze všech prostředků, se kterými je správní orgán oprávněn disponovat. V této souvislosti stěžovatel odkazuje na § 123 zákona o pobytu cizinců před novelizací provedenou zákonem č. 428/2005 Sb., v jehož odst. 2 byly peněžní prostředky vymezeny jako ty, jež má dotčený cizinec u sebe. Zákonem č. 428/2005 Sb. došlo k vypuštění slovního spojení „u sebe“, čímž dal zákonodárce zřetelně najevo, že za peněžní prostředky nemají být považovány toliko finanční hodnoty, které má zajištěny u sebe, ale i potenciální budoucí příjmy cizince. Za peněžní prostředky je však podle názoru stěžovatele nutno považovat jakékoliv finanční prostředky cizince, nejenom ty, jež byly u něho zjištěny a zajištěny. Výklad § 123 zákona o pobytu cizinců, který provedl městský soud, podle stěžovatele zvýhodňuje ty cizince, kteří svým nezákonným jednáním způsobili státu náklady, protože správní orgán může po cizinci žádat úhradu pouze ze zajištěných prostředků.

[6.] Stěžovatel dále nesouhlasil s tím, že mu městský soud v napadeném rozsudku uložil povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve výši 2000 Kč. Pokud Nejvyšší správní soud dojde k závěru, že bylo napadené rozhodnutí městského soudu nezákonné, měl by se vypořádat i s touto otázkou.

[7.] Stěžovatel uzavřel, že dosavadní judikatura Nejvyššího správního soudu, podle které správní orgán není oprávněn ukládat cizinci povinnost uhradit náklady spojené se správním vyhoštěním nad rámec zajištěných peněžních prostředků, je v rozporu se zákonem a úmyslem zákonodárce. Navrhuje tedy, aby Nejvyšší správní soud v nyní rozhodované věci předložil spornou otázku rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu nebo napadený rozsudek městského soudu zrušil.

IV.

[8.] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

V.

[9.] Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že Policie ČR při policejní kontrole provedené dne 18. 3. 2008 shledala, že se žalobce zdržuje na území České republiky protiprávně. Policie ČR, Oblastní ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Praha, odbor specializovaných činností, rozhodnutím ze dne 18. 3. 2008 uložila žalobci správní vyhoštění a současně stanovila dobu, po kterou nelze žalobci umožnit vstup na území České republiky, v délce deseti let. Žalobce byl následně umístěn v zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová, poté Poštorná, kde pobýval do 13. 9. 2008.

[10.] V rozhodnutí napadeném žalobou žalovaný rozhodl, že je žalobce povinen Ministerstvu vnitra uhradit náklady spojené se správním vyhoštěním ve výši 40 111 Kč. V odůvodnění rozhodnutí uvedl, že náklady (stravné a ubytování) žalovaný vyčíslil celkem na 40 172 Kč. Zařízení pro zajištění cizinců Poštorná převzalo do úschovy při umístění žalobce do zařízení dne 1. 7. 2008 částku 500 Kč, 2 Eura a 5 MNG. Z těchto peněžních prostředků použil žalobce 61 Kč k úhradě nákladů správního vyhoštění, zbylá částka (400 Kč, 2 Eura a 5 MNG) mu byla předána při propuštění ze zařízení dne 13. 9. 2008. Po odečtení uhrazené částky ve výši 61 Kč byl žalovaný povinen zaplatit žalovanému 40 111 Kč.

[11.] Ze soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žalobce proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného brojil žalobou a žádal, aby městský soud napadené rozhodnutí zrušil. Žalobce zdůvodnil, že není schopen uhradit částku 40 111 Kč a nedisponuje žádným movitým či nemovitým majetkem.

[12.] Městský soud v rozsudku ze dne 31. 8. 2012, čj. 6 Ca 22/2009 - 25, napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Městský soud odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 1 As 36/2009 – 88 a 3 As 7/2009 - 49 a v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu vysvětlil, že žalovaný nebyl oprávněn uložit žalobci povinnost k úhradě nákladů spojených se správním vyhoštěním nad rámec jeho zajištěných peněžních prostředků.

VI.

[13.] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[14.] Kasační stížnost není důvodná.

[15.] Stěžovatel nesouhlasí s tím, jakým způsobem městský soud provedl výklad § 123 zákona o pobytu cizinců. Podle toho (v relevantním znění, tj. ve znění účinném do 31. 12. 2010) platilo, že

„(1) Náklady spojené se správním vyhoštěním se uhradí z peněžních prostředků cizince, který má být vyhoštěn na základě rozhodnutí o správním vyhoštění.

(2) Nelze-li uhradit náklady z jistoty ani z peněžních prostředků cizince, uhradí je plně nebo jejich zbytvající část osoba, která se k tomu zavázala v pozvání ověřeném policií, nebo jde-li o výzkumného pracovníka, výzkumná organizace, která se k tomu písemně zavázala; výzkumná organizace uhradí náklady spojené se správním vyhoštěním vzniklé do 6 měsíců ode dne skončení platnosti dohody o hostování9).

(3) Nelze-li uhradit náklady podle předchozích odstavců, jsou povinni tyto náklady uhradit plně nebo jejich zbytvající část postupně

a) ten, kdo cizince zaměstnal bez povolení k zaměstnání,

b) ten, kdo zaměstnání bez povolení k zaměstnání zprostředkoval,

c) dopravce, který nesplnil povinnost podle § 104.

(4) Nelze-li náklady spojené se správním vyhoštěním uhradit podle předchozích odstavců, nese tyto náklady

a) policie, jde-li o cizince zajištěného podle zvláštního právního předpisu,

b) ministerstvo v ostatních případech.

(5) Do nákladů spojených se správním vyhoštěním se zahrnují náklady na ubytování a stravování, přepravní náklady a ostatní nutné peněžní náklady.

(6) Nejsou-li náklady spojené se správním vyhoštěním cizince uhrazeny z peněžních prostředků cizince, stanoví policie nebo ministerstvo rozhodnutím, kdo a v jaké výši je povinen tyto náklady nebo jejich část uhradit. Rozhodnutí nabývá právní moci doručením nebo odmítnutím převzetí“.

[16.] Stěžovatel v kasační stížnosti nesouhlasí se závěrem městského soudu, že peněžní prostředky ve smyslu § 123 odst. 6 zákona o pobytu cizinců představují pouze faktické prostředky, jimiž cizinec disponuje a které byly u něj zjištěny a zajištěny, a že těmito peněžními prostředky nejsou částky získané případně v budoucnu.

[17.] K této námitce Nejvyšší správní soud uvádí, že v nyní rozhodované věci stěžovatel uložil žalobci povinnosti uhradit náklady správního vyhoštění ve výši, která neodpovídala výši jeho zajištěných prostředků. Městský soud s tímto postupem žalovaného nesouhlasil, a proto jeho rozhodnutí s odkazem na dosavadní judikaturu Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek čj. 1 As 36/2009 – 88 a 3 As 7/2009 – 49, oba dostupné na www.nssoud.cz) a na základě odlišného výkladu § 123 odst. 6 zákona o pobytu cizinců zrušil. Nejvyšší správní soud poznamenává, že pokud by se chtěl od právního názoru uvedeného v rozsudku čj. 1 As 36/2009 – 88 odchýlit, mohl by tak učinit výhradně způsobem předvídaným v § 17 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení dospěl-li senát Nejvyššího správního soudu při svém rozhodování k právnímu názoru, který je odlišný od právního názoru již vyjádřeného v rozhodnutí téhož soudu, postoupí věc k rozhodnutí rozšířenému senátu. Nejvyšší správní soud se však v nyní rozhodované věci s dosavadní judikaturou tohoto soudu ztotožňuje a neshledal žádný důvod, aby se od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu odchýlil. Stěžovatel nepředložil v kasační stížnosti žádnou relevantní a přesvědčivou právní argumentaci, která by ke změně právního názoru mohla vést. Touto argumentací totiž určitě nemůže být poukaz na tvrzený úmysl zákonodárce a tvrzený rozpor s čl. 1 Listiny základních práv a svobod, zejména rozpor se zásadou rovnosti. Nejvyšší správní soud proto nepřisvědčil stěžovateli v tom, že by měl věc postoupit rozšířenému senátu Nejvyššího správního soudu.

[18.] Nejvyšší správní soud proto v plném rozsahu odkazuje na argumentaci použitou ve svých předchozích rozsudcích, které se zabývaly shodnými otázkami. V rozsudku čj. 1 As 36/2009 - 88 (č. 1909/2009 Sb. NSS) Nejvyšší správní soud uvedl, že *„pojem „peněžní prostředky cizince“ užitý v § 123 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, je třeba vykládat jako peněžní prostředky, jimiž cizinec fakticky disponoval a které jsou u něj zjištěny a zajištěny; nejedná se tedy o jakékoliv eventuálně v budoucnu získané prostředky cizince.“* Podobný názor vyslovil stejný soud také v rozsudku čj. 3 As 7/2009 – 49 a vyložil, že *„podle § 123 cizineckého zákona není správní orgán oprávněn uložit cizinci úhradu nákladů spojených se správním vyhoštěním nad rámec jeho peněžních prostředků.“*

[19.] Nejvyšší správní soud ve výše citovaných rozsudcích vyslovil, že správní orgán je povinen při získávání nákladů spojených s vyhoštěním cizince postupovat podle pravidel stanovených v § 123 zákona o pobytu cizinců. Nepodaří-li se tedy správnímu orgánu uhradit vzniklé náklady spojené s vyhoštěním cizince z jistoty či jeho peněžních prostředků ještě před jeho vyhoštěním, rozhodne o tom, která z osob následujících v pořadí bude tuto úhradu plnit. Nemá při tom volbu, kterou z osob zvolí, ale je nucen se držet při vyžadování plnění pořadí, které určuje zákon. Vyčerpal-li veškeré zákonem vymezené kroky a úhrady nákladů nedosáhl od osob zde uvedených, pak je již jen povinností státu vzniklé náklady hradit sám. Ustanovení § 123 odst. 6 zákona o pobytu cizinců pak stanoví, že nejsou-li náklady spojené se správním vyhoštěním cizince uhrazeny z jistoty nebo z peněžních prostředků cizince, určí policie nebo ministerstvo rozhodnutím, kdo a v jaké výši je povinen tyto náklady nebo jejich část uhradit.

[20.] Námitky stěžovatele se vztahují zejména k výkladu pojmu „peněžní prostředky“, použitého v § 123 odst. 6 zákona o pobytu cizinců. Také touto otázkou se Nejvyšší správní soud již zabýval v citovaném rozsudku čj. 1 As 36/2009 – 88, ve kterém vycházel z toho, v jakých souvislostech zákon tento pojem u správního vyhoštění užívá. Tak např. v § 137 zákona o pobytu cizinců se podává, že policie při umístování cizince do zařízení pro zajištění cizinců je oprávněna provést osobní prohlídku a prohlídku osobních věcí cizince za účelem zjištění,

zda u sebe cizinec mj. nemá peněžní prostředky. Pokud je zjištění policie v tomto ohledu kladné, policie peněžní prostředky zadrží, společně s jinými v zákoně vyjmenovanými věcmi, jejichž vnášení do zařízení, vyrábění nebo přechovávání v zařízení je zakázáno. Po zadržení je pak předá k úschově provozovateli zařízení. Stejně nakládá na základě § 145 odst. 3 zákona o pobytu cizinců i s peněžními prostředky, které cizinec získá po dobu zajištění. Ustanovení § 145 zákona o pobytu cizinců stanoví podmínky, za nichž může zajištěný cizinec s takovými peněžními prostředky nakládat. Konečně § 146 stejného zákona stanoví, že Ministerstvo vnitra je oprávněno použít za určitých podmínek uschované peněžní prostředky zajištěného cizince, jsou-li v české nebo jiné volně směnitelné měně, k úhradě, byť i částečné, výdajů spojených s jeho pobytem v zařízení a se správním vyhoštěním.

[21.] Lze tak shrnout, že z úpravy obsažené v § 123 zákona o pobytu cizinců ani z jiného ustanovení nevyplývá úmysl zákonodárce odchýlit se v souvislosti s realizací správního vyhoštění od uvedeného významu pojmu „peněžních prostředků cizince“. Nejvyšší správní soud proto i na základě své dřívější judikatury plně akceptuje výklad Městského soudu v Praze, podle něhož „peněžní prostředky“ je třeba vykládat jako faktické prostředky, jimiž cizinec disponoval, a které jsou u něj zjištěny a zajištěny; nejedná se tedy o jakékoliv eventuálně v budoucnu získané prostředky cizince. Správní orgán proto nebyl oprávněn uložit cizinci úhradu nákladů nad rámec jeho peněžních prostředků.

[22.] Co se týče otázky, do jaké výše lze cizinci uložit úhradu nákladů spojených se správním vyhoštěním, uvažil Nejvyšší správní soud v rozsudku 3 As 7/2009 – 49 takto: „*Správní orgán musí při vydání rozhodnutí podle odstavce 6 citovaného ustanovení vždy respektovat pravidla daná v ust. § 123 odst. 1 až 4. Odstavec 6 totiž nikterak samostatně nevymezuje okruh subjektů, kterým je možné předmětnou povinnost uložit, či možný rozsah této povinnosti, ale upravuje pouze postup při úhradě nákladů. Z uvedených ustanovení přitom vyplývá, že správní orgán nemůže uložit cizinci úhradu nákladů nad rámec jeho peněžních prostředků. Podle ust. § 123 odst. 6 zákona o pobytu cizinců Ministerstvo vnitra tedy předně zjišťuje, zda byly uschovány peněžní prostředky cizince. V takovém případě pak rozhodnutím cizinci uloží povinnost uhradit náklady v plné výši, či pouze ve výši jeho peněžních prostředků (s respektováním ust. § 146 odst. 1 zákona o pobytu cizinců) s tím, že současně rozhodnutím uloží úhradu nákladů ve zbylé části některému ze subjektů vedených v odstavcích 2 až 4, a to v souladu se zde stanoveným pořadím. Těmto subjektům pak příslušný správní orgán ukládá povinnost hradit náklady též v případě, kdy nebyly žádné peněžní prostředky cizince uschovány*“. Nejvyšší správní soud ve shora uvedeném rozsudku uvedl, že rozhodnutím podle § 123 odst. 6 zákona o pobytu cizinců lze uložit povinnost k úhradě nákladů správního vyhoštění i cizinci, tato povinnost cizince je však omezena výší jeho zajištěných peněžních prostředků. S uvedenými závěry se Nejvyšší správní soud ztotožňuje i v této věci.

[23.] Jen pro úplnost je třeba dodat, že Nejvyšší správní soud nesouhlasí s tvrzením stěžovatele, že jedná v rozporu se zásadou rovnosti či vědomě zvýhodňuje určitou skupinu cizinců. Stěžovatel poukazuje na úpravu zákona o pobytu cizinců před novelizací provedenou zákonem č. 428/2005 Sb. a na jejím základě interpretuje § 129 zákona o pobytu cizinců tak, aby odpovídal jeho závěrům. Nejvyšší správní soud při výkladu § 123 odst. 6 zákona o pobytu cizinců dospěl k odlišným závěrům než stěžovatel; pokud své závěry odůvodnil, nelze tento postup považovat za rozhodování v rozporu se zákonem či Ústavou zaručenými právy.

[24.] Nejvyšší správní soud uzavírá, že v dosavadní judikatuře dostatečně reagoval na všechny nyní předestřené námitky stěžovatele, a proto neshledal důvod, aby se od dosavadní judikatury odchýlil a věc předložil rozšířenému senátu. Městský soud v rozsudku napadeném nyní projednávanou kasační stížností plně respektoval judikaturu Nejvyššího správního soudu. To ostatně připouští i stěžovatel, který pouze namítá, že tento dosud zastávaný právní názor

Nejvyššího správního soudu je zcela v rozporu s úmyslem zákonodárce. Městský soud, který rozhodoval v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu, v napadeném rozsudku nepochybil, Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost zamítl.

VII.

[25.] Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal naplnění kasačního důvodu ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[26.] Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalobci žádné náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalobci náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 6. srpna 2013

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu